

Företräderskap

Den enskilde har rätt att anlita ombud vid kontakter med myndigheter. Även anhöriga kan fungera som ombud. Ombud ska ha fullmakt, som kan vara muntlig eller skriftlig.

Socialnämnden rekommenderar att skriftlig fullmakt inhämtas om inte särskilda skäl föreligger. En fullmakt slutar gälla omedelbart om den återkallas av någon av parterna.

Anhöriga har ingen laglig rätt att företräda den enskilde om de inte är sökandens formella ombud eller legala företrädare (god man eller förvaltare). Anhöriga kan dock lämna information om den enskildes situation som en del av utredningen samt ta del av annan information som framkommit om den enskilde samtycker till detta.

Om den enskilde saknar förmåga att på egen hand ansöka om insatser eller att lämna samtycke under utredningen kan god man eller förvaltare aktualiseras för att tillvarata den enskildes rätt. Personer som på grund av sjukdom eller av annan orsak inte kan tillvarata sina egna intressen behöver ofta hjälp med såväl ekonomiska angelägenheter som att tillvarata sina rättigheter och sörja för sin person. Ansökan om god man eller förvaltare görs hos överförmyndarnämnden

Framtidsfullmakt

Framtidsfullmakt är en ny form av ställföreträderskap för vuxna som trädde i kraft 1 juli 2017 (Lag (2017:310) om framtidsfullmakter). En framtidsfullmakt ger enskilda en möjlighet att genom fullmakt utse någon som kan besluta om deras angelägenheter. I det fall själva skulle bli beslutsoförmögna till följd av varaktig sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknade förhållanden. Då de i huvudsak inte längre har förmågan att ta hand om de angelägenheter som fullmakten avser. En framtidsfullmakt ska vara skriftlig och bevittnad av två personer.

God man och förvaltare

Den som inte kan företräda sig själv eller behöver stöd i att företräda sig själv i kontakten med Socialförvaltningen kan göra detta med hjälp av en företrädare. Det finns olika former och nivåer av företräderskap.

Socialtjänsten ska anmäla och lämna underlag till överförmyndare om man uppmärksammar att en enskild kan vara i behov av god man eller förvaltare. Man ska även rapportera när behovet inte längre kvarstår (5 kap. 3 § SoF)

God man

Om någon på grund av sjukdom, psykisk funktionsnedsättning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållanden behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person ska domstol om det behövs besluta om att anordna god man för honom eller henne. Ett sådant beslut får inte meddelas utan samtycke av den för vilken god man ska anordnas, om inte den enskildes tillstånd hindrar att hans eller hennes mening inhämtas.

En enskild som har god man behåller sin rättshandlingsförmåga. Den gode mannen får endast företräda den enskilde inom ramen för sitt förordnande och om den gode mannen har den enskildes samtycke.

Förvaltare

I det fall god man inte är tillräckligt kan en förvaltare utses. Den enskilde förlorar genom förvaltarskapet stora delar av sin egen handlingsmöjlighet och måste alltid eller i vissa fall ha förvaltarens samtycke för att ingå avtal eller rättshandla på annat sätt. En förvaltare råder alltid ensam över den egendom som omfattas av förvaltarskapet.